

nauk dobé; zato ki so zavolj svoje kratkovidnosti vodeno vglédalo našiga želodca za bel kamen iméli. — Ja mojiga govorjenja bi ne bilo konca, ko bi ti hotel vse časti in hvale popisovati, ki jih od ljudi ali zavolj naših nauk, ali zavolj naše pripomoči k večim zaslužku prejemljemo. —

(Konec sledi.)

Staroznanstvo domačih krajev.

Karl II. Nadvojvoda Avstrijski obiše v letu 1564 Bistriške planine nad Kamnikom.

(Konec.)

De je Karl Nadvojvoda avstrijski, *) sin Ferdinanda I. rimsko-nemškega Cesarja, Bistriške planine nad Kamnikom obiskal, je oznanjeval ta spominik, imenovan Firštova miza do leta 1826. Veliko bravev je ta napis h sebi vabil. Leti braveci niso bili ljubi ubežnim, kateri so se tam perkrivali; svoje zavetje neznaniši in samotniši napraviti, so ta dragi spominik, imenovan Firštova miza, v Bistriški potok zavalili, kjer se je morebiti globoko doli po skalah leté razbil. Če tudi razbit ni, ga po vozki strugi tekoč globok Bistriški potok belimu dnevu skriva, in to, kar je še neusmiljenim sekiram, ki so na suhim iz njega čerke izbrisovali, ostalo, popolnoma preč spira.

Za kamnitnim napisom pride dalje ustna pripoved, de je Nadvojvoda šel iz Bistrice čez Gojzd proti Tuhinski dolini in prišel v gorojansko vasico dandanašnji imenovano: Žebejovo. Tukaj je prenočil v hiši, kateri se od tačas pravi „Cesarija“ ali per „Cesarju“.

Prosto ljudstvo ne dela veliko razločkov v naslovih (Titeln); Nadvojvoda so včasih imenovali firšt, včasih pa tudi cesar, kér je bil narviši poglavar naših deželá, zraven pa sin rimsko-nemškega Cesarja Ferdinanda I. in oče rimsko-nemškega Cesarja Ferdinanda II. ki je za Cesarjam Matijam cesaroval.

Per hiši imenovani Cesarija se pišejo Janko. Morebiti je tudi ta perimek od tačas. Nadvojvoda, ki je imel veliko v spodnjih krajih Ilirije opraviti, je morebiti gospodarja Janeza, per katerim je prenočil, po spodnje-ilirsko Janko zgovarjal, de so potlej to ime za perimek v pisanju vzeli.

Ko je Cesar (prav za prav Nadvojvoda) se drugo jutro naprej bil odpravil, ino prišel do soseda od te hiše, kjer je bil prenočil, mu je rekel: Dobro jutro! Od teh Vojvodovih besed ima še dandanašnji zemlja in hiša zraven Cesarije ime: „Dobro jutro“ in kér je dandanašnji ta zemlja v dve polovici razdeljena, se eden nje gospodarjev še zdaj Juteršek piše.

Nadvojvoda Karl je vižal vojske zoper Turka. V letu 1575 so bili Ljubljancani njega svojiga raškitnika in očeta sosébnó svetačno sprejeli, ko jih je z svojo gospo Marijo, bavarsko vojvodnjo, obiskal. To je bilo ravno tisto leto, ko je bil mesca kersnika Herbart Turjaški z svojim sinam od silne turške množice obladan, de so mu glavo odrezali, ki je še dandanašnji v Turjaškém Gradu viditi.

*) Rojen 3. Rožnicveta 1540, umerl 1. Maliserpana 1590 v Gradcu. Kdor želi popolni življenjepis našiga Nadvojvoda brati, ga bo v mnogohvaljeni „Dogodivšini stajerske zemlje“ ranjkiga gosp. Krempelna, na 163. — 167. strani našel.

Vredništvo.

Skerban za svoje Slovence, to je Štajerce, Krajnce, Korošce in druge je dal ta nadvojvoda po Hrovaškim več terdnjav napraviti zoper Turke, in v letu 1577 so bili po njegovim perzadevanju ravno iz tega namena začéli Karlovec staviti, kateri ima tudi od njega Karla svoje ime.

Leta nadvojvoda, kakor se iz zgorej rečeniga kaže, je bodi si že več ali manj slovensko govoril. O zlata rožica cesarske kervi, ktera si v naših gorah in planinah takó lepo slovensko zadišala, de te 281 let Slovenec ne more pozabiti, in te tudi nikdar pozabil ne bo! Slovenec dostikrat tudi terdniši ohrani spomin, ko silne skale, če se tudi v nje spomin vseka.

Iz zgor rečeniga se dalje tudi vidi, de perpovedvanja med ljudstvom niso prazne; le če ni nič pisaniga, se dostikrat ne more razločiti: kaj ima prav za prav kako perpovedvanje v sebi. Poženčan.

Kratkozhafniza.

Neki kmet je fvojiga preproftiga fina shenil, fin pa fe je bal, kér ni imel ferzá do shenitvé. Ozhe mu ferze dela, in mu rezhe: „Šin! le osheni fe, nizh hudiga fe ti ne bo sgodilo, glej! faj fim tudi ješt oshenjen“. „Ozhe! per vaf je vfa druga, — mu odgovóri preprofti fin. — Vi fte fe pri materi shenili, mene pa filite, de bi ptujo shenfko vsel.““

Rovtarfki.

Urno, kaj je noviga?

(Koliseum v Ljubljani) so konec pretečeniga mesca začéli zidati. Gosp. Withalm iz Gradca nam bo to veliko hišo — koliseum imenovano — napravil, ktera bo več namenov iméla. Pervi namen je, de bo kasarna v nji, kjer bodo tisti vojaki prebivali, katerim morajo mestni hišni gospodarji staniše dajati; razun kasarne bo v sredi tega poslopja velik prostor za gledíše. Kar je pa nam pri ti napravi nar bolj všeč, je, de bo Ljubljansko mesto poslopje dobílo, kakorsniga smo v taki velikosti in lepóti do zdaj še pogrešovali. — Ta hiša bo v jami poleg „Najbelta“ stala, v kateri je dozday po nevtrudljivim prizadevanju mestniga poglavarja, gospoda J. Hradeckita veliko tavzent murbnih drevesic izrejenih bilo.

Vganjka.

Zakaj goveja živina stojé in ležé prežvekuje?

Poženčan.

Znajdba vganjke v poprešnjim listu je:

P a j k.

Današnjemu listu je ofmi in dvajfeti dél vinoréje in perloshen list Nr. 6 perdjan.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	2. Velkitravna.		28. Malitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pfhenize domazhe ..	1	21	1	27
1 » » banafhke ..	1	21	1	24
1 » Turfhize	1	2	1	4
1 » Šorfhize	—	—	1	3
1 » Rèshi	—	59	1	4
1 » Jezhmena	—	51	—	51
1 » Profa	—	59	1	5
1 » Ajde	—	48	—	48
1 » Ovfa	—	36	—	34